

Het taaljaar 2020

Meningen van bekende taalgebruikers

De belangrijkste gebeurtenis, het beste boek, het mooiste en het ergste woord – de redactie vroeg een aantal spraakmakende taalgebruikers wat hun het afgelopen jaar zoal opviel.

REDACTIE ONZE TAAL

ARNO BROK

commissaris van de koning in Fryslân; sinds afgelopen zomer voorzitter van het Genootschap Onze Taal

- 1 Dat is zonder enige twijfel de coronapandemie.
- 2 *De takomst fan de frisistyk. Tradysje en fernijing* (redactie Rolf Bremmer jr., Riemer Janssen, Oebele Vries, 2020), een bundel bijdragen aan een symposium over de toekomst van de Friese taal- en letterkunde aan de universiteit.
- 3 *Aanniezen*.
- 4 *Coronawerkbezoek*.
- 5 Prinses Elisabeth van België, die als 19-jarige nu ook officieel naar buiten treedt.

MIET OOMS

taalkundige en vertaler; schreef *Buurtaal*, over Nederlands in België en Nederland

- 1 Het grote belang van duidelijke communicatie tijdens een crisis, en hoe moeilijk dat in de praktijk is. En de doorbraak van gebarentolken tijdens belangrijke persmededelingen.
- 2 Ik heb veel interessants gelezen voor mijn boek *Buurtaal*, maar *Parlez vous (les) français? Atlas des expressions de nos régions* van Mathieu Avanzi wint vanwege de mooie taalkaarten.
- 3 *Lockdown*. In België hadden we er in de lente officieel geen, en in de herfst een tweede. In Nederland was het een intelligente. En ze waren allemaal ingewikkeld.
- 4 *Wandeltje*. Het woord dat de Belgische premier Wilmès gebruikte tijdens de eerste golf om duidelijk te maken wat nog wel kon: “een wandeltje maken”.
- 5 Farida Barki, redacteur bij Wablieft, centrum voor duidelijke taal. Zij zet complexe informatie, zoals nieuwe coronamaatregelen, razendsnel om in duidelijke of eenvoudige taal, in tekst en beeld. Fantastisch!

Foto: Ise Fimmers / IF Photography

KRIS VAN DE POEL

sinds afgelopen voorjaar algemeen secretaris van de Nederlandse Taalunie

- 1 De nieuwe coronatermen tonen hoe creatief taalgebruikers zijn. Combinaties met *anderhalve meter* vind ik typerend (-*samenleving*, -*economie*, -*festival*, enz.). Vorig jaar hadden we nog geen idee wat *anderhalve-meteren* echt betekende.
- 2 Ik heb enorm genoten van de online editie van de Week van het Nederlands, vooral van de enthousiaste bijdragen aan de ‘Taalkunstenaar van de dag’.
- 3 Ik verfoei *intelligente lockdown*, want wat is er intelligent aan deze vorm van noodtoestand? Of wordt er een bepaalde vorm van intelligentie verwacht om deze noodmaatregel te begrijpen?
- 4 *Huidhonger*. Het woord erkent een verdrietig verschijnsel waaraan heel wat mensen lijden in covid-tijden, en dankzij het woord is er nu ook aandacht voor.
- 5 Irma Sluis was de energieke revelatie van het jaar. Mooie samenloop van omstandigheden: zeven maanden na haar vertolking van ‘hamsteren’ volgde de wettelijke erkenning van de Nederlandse Gebarentaal als volwaardige taal.

- 1 Wat is de belangrijkste gebeurtenis of trend van het afgelopen taaljaar?
- 2 Wat is het beste boek (of artikel of de beste website) over taal dat u dit jaar las of gebruikte?
- 3 Wat is het ergste woord van 2020?
- 4 Wat is het mooiste woord van 2020?
- 5 Wie was dit jaar de beste taalgebruiker?

JEAN-MARC VAN TOL

auteur, cartoonist; winnaar Groot Dictee bij de prominenten

- 1 De sterk afnemende belangstelling voor de studie Nederlands. Ik vind het frappant dat juist in deze tijden, waarin politici hameren op allerlei 'typisch Nederlandse normen en waarden', de studie van onze taal in een verdomhoekje is terechtgekomen.
- 2 Ik heb afgelopen jaar *Lo, donk, horst* van Jozef van Loon gelezen, over de herkomst van woorden in plaatsnamen. Fascinerend hoe taalkunde het verleden tot leven kan brengen.
- 3 *Corona*. Wat een stom woord. Ik had er tot dit jaar nog nooit van gehoord (behalve als biermerk). Zelfs toen iedereen het opens over 'covid-19' begon te hebben, bleef *corona* het ergste woord van 2020.
- 4 *Coronanie*: seks in tijden van een pandemie, waarin fysiek contact onwenselijk is. Vond ik wel goed gevonden.
- 5 Irma Sluis. Zij wist in 2020 in haar eentje gebarentaal op de kaart te zetten als een volwaardige taal.

Foto: Jeroen Visser

Foto: Jacqueline van der Koort

EWOUD SANDERS

taaljournalist; van zijn NRC-rubriek 'Woordhoek' verschijnt deze maand na twintig jaar de laatste aflevering

- 1 De toegenomen maatschappelijke gevoeligheid voor racistisch en discriminerend taalgebruik
- 2 Delpher.nl als goudmijn voor taalhistorisch onderzoek.
- 3 *Corona!* Dan wel: *krona*.
- 4 Lastig! *Zoom-moe* denk ik.
- 5 Mark Rutte op de persconferenties.

VROUWKJE TUINMAN

dichteres; haar bundel *Lijfrente* werd bekroond met de Grote Poëzieprijs 2020

- 1 Dat men alles zekerder dan ooit denkt te weten, en de boodschap – deze daarmee onbewust afvlakkend – fundeert op een strooiveld vol *uiteraard, natuurlijk, het is een feit, en zoals iedereen weet*.
- 2 Verschillende artikelen over andere vormen van taal dan wij zelf gebruiken, en superieur achten, zoals een stuk over spreken met dieren, en een over hoe planten met elkaar communiceren – beide in *The Guardian*.
- 3 *Ontwaking*, de in complottheoriekringen veelgebruikte term voor ... tja, in mijn ogen het tegenovergestelde van wat wordt bedoeld.
- 4 Bijna alle nieuwe woorden zijn combinaties van bestaande woorden. Soms pakt dat goed uit. Ingmar Heytze muntte het woord *rozenkransjournalistiek* voor iets wat ik zelf *ienemienemuttejournalistiek* zou noemen. Allebei mooi en lelijk tegelijk.
- 5 Ilja Leonard Pfeijffer. Of hij nu spreekt, dicht, facebookt of coronacolumns schrijft, hij maakt zowel behoedzaam als trefzeker gebruik van de taal.

Foto: Luuk Huiskes

